

SBI PEN. ASSN.'S SAMVAD

स्टेट बँक पेन्शनर्स असोसिएशन (मुंबई सर्कल), पुणे यांची गृहपत्रिका

Price Rs. 3/-

॥ स्वयमेव मृगेद्रता ॥

संवाद

मनामनांचा मेळ जुळावा । द्वेषाचा लवलेश नसावा ॥
सादासी प्रतिसाद मिळावा । वाद नको संवाद असावा ॥

Vol.-2

Issue - 08

फेब्रुवारी २०१०

February 2010

Panaji Zonal Sub-Centre

Please read the Notice of Panaji (Goa) Zonal Sub-centre's 12th Annual General Meeting printed on Page No.3. Please note that no separate Notice of the AGM will be sent to the members.

पणजी सब-सेंटरच्या सभासदांससाठी विशेष सूचना

पान क्र.३ वर पणजी (गोवा) सब-सेंटरच्या १२ व्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेची नोटीस छापली आहे. या सभेची वेगळी नोटीस सभासदांना पाठवली जाणार नाही याची कृपया नोंद घ्यावी.

संपादकीय

रसिक बंधु भगिनीनो,

आपल्या मराठी भाषेची मोठी गंमत आहे. मराठी भाषेतला 'थाप मारणे' या वाकप्रचार सर्वांना ठाऊक आहे. थाप मारणे म्हणजे खोटे बोलणे. त्यामुळे थापा मारणारा मनुष्य आपल्याला अप्रिय होतो. थापा मारण्याच्या स्वभावामुळे तो स्वतःची विश्वासार्हता गमावून बसतो. परंतु पाठीवर 'शाबासकीची थाप मारणारा' मनुष्य मात्र आपल्या आदराचा धनी होतो. आपल्याला तो प्रिय होतो, आवडतो. ज्याच्या पाठीवर शाबासकीची थाप पडते त्याला तर धन्य वाटतेच, पण जो ही शाबासकीची थाप मारतो त्यालाही एक प्रकारचे समाधान लाभते

त्यामुळे साधी 'थाप' किंवा 'थापा' तिरस्करणीय तर 'शाबासकीची थाप' प्रशंसनीय ठरते व तिची आपण प्रतीक्षा करित असतो. आणखी एक गंमतीदार उदाहरण सांगायचं तर 'लावणे' हे मराठीतील क्रियापद. 'दिवा लावणे' म्हणजे बंद असलेला दिवा चालू करणे, पंखा लावणे म्हणजे बंद असलेला पंखा चालू करणे, पण दार किंवा खिडकी लावणे म्हणजे उघडे असलेलं दार किंवा खिडकी बंद करणे. म्हणजे अगदी उलट अर्थ झाला. अर्थात् 'दिवे लावणे' या वाकप्रचाराचा अर्थ मात्र अगदीच वेगळा. एखाद्या व्यक्तीविषयी 'काय दिवे लाणार आहे ते कळलेच' किंवा एखाद्या विद्यार्थ्याला 'परीक्षेत काय दिवे लावतोस ते बघूयाच' असं म्हटलं की त्यातून व्यक्त होणारा दिवे लावण्याचा वेगळा अर्थही आपल्या तात्काळ लक्षात येतो. अर्थात् 'लावा-लाव्या करणे' मात्र केव्हाही वाईटच. त्याचप्रमाणे एखाद्या मुलासंबंधी तो 'शहाणा आहे' म्हटलं की त्याचा अर्थ तो त्या शब्दाच्या सरळ अर्थाप्रमाणेच शहाणा व समजूतदार आहे असा होईल; पण त्याला 'तू फार शहाणा आहेस' असं

म्हटल्यास तू अतिशहाणा म्हणजेच मूर्ख किंवा महामूर्ख आहेस असा अर्थ होईल. म्हणजेच संदर्भानुसार शब्दांचे अर्थ बदलतात हेच खरे आणि त्यांच्या उच्चारसरणीच ते आपल्या ध्यानात येतात.

मराठी भाषेतील या सुप्त सामर्थ्याची आम्हाला अचानक जाणीव झाली ती दि. २६ ते २८ मार्च च्या दरम्यान पुणे शहरात संपन्न होत असलेल्या ८३ व्या 'अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलना'च्या निमित्ताने. मराठी भाषेत अमृताशी पैजा जिंकण्याचं सामर्थ्य असल्याचं आणि तिच्यात अमृताची गोडी असल्याचं संतश्रेष्ठ ज्ञानेश्वर महाराजांनीच 'ज्ञानेश्वरी'त आत्मविश्वासपूर्वक सांगितलेले सर्वांना ठाऊक आहेच.

'संवाद' चा हा अंक सभासदांच्या हाती पडेल तेव्हा आपल्या असोसिएशनची (मुंबई झोनल सब सेंटरची) दादर येथील 'शिवाजी मंदिरा'तील २३ वी वार्षिक सर्वसाधारण सभा (दि.२६ फेब्रुवारीला) पार पडलेली असेल. त्यावेळी या सभेच्या निमित्ताने अनेक सभासदांच्या गाठी-भेटी व सुख-दुःखाची देवाण घेवाण झाली असेल. हा एक प्रकारचा वार्षिक आनंद सोहळाच असतो. त्यामुळे त्याला सभासदांचा उत्कृष्ट प्रतिसाद मिळतो. हा आपला नेहमीचाच अनुभव आहे. आपले हजारो सभासद बंधु-भगिनी पुणे व आसपासच्या परिसरात राहतात. महाराष्ट्रातील विख्यात ज्येष्ठ समीक्षक डॉ.द.भि.कुलकर्णी यांच्या अध्यक्षतेखाली पुण्यात होणाऱ्या मराठी साहित्य संमेलनरूपी तीन दिवसांच्या भव्य 'अक्षर सोहळ्या'स उपस्थित राहण्याची सुसंधी त्यांना अनायासे लाभते आहे. तिचा ते पुरेपूर लाभ घेतील व या अक्षर सोहळ्याचा आनंद लुटतील याविषयी आम्हाला शंकाच नाही तर पूर्ण विश्वास वाटतो.

- क्रांतिसेन रामचंद्र आठवले

(Ref : Corporate Centre e-Circular No.CDO/P&HRD-PM/68/2009-10 Dated 18-02-2010)

**Table-1 RATES OF DEARNESS RELIEF PAYABLE TO PENSIONERS Annexure-I
WHO HAVE RETIRED (A) PRIOR TO 1-11-1987 and (B) BETWEEN 1-11-1987 & 31-10-1993**

Sr. No. Basic Pension + F.D.R.	Dearness Relief for the months from February 2010 to July 2010 (Average Index - 3819) (Slabs - 804)
i) Upto Rs.1,250=00	538.68 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R.
ii) Rs.1,251=00 to Rs.2,000=00	Rs.6,733=50 + 442.20 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.1,250=00
iii) Rs.2,001=00 to Rs.2,130=00	Rs.10,050=00 + 265.32 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.2,000=00
iv) Above Rs.2,130=00	Rs.10,394=91 + 136.68 % of aggregate of Basic Pension & F.D.R. in excess of Rs.2,130=00

**Table-2 DEARNESS RELIEF PAYABLE TO PENSIONERS
WHO HAVE RETIRED ON OR AFTER 1-11-1993 UPTO 31-10-2002**

Sr. No. Basic Pension	Dearness Relief for the months from February 2010 to July 2010 (Average Index - 3819) (Slabs - 667)
i) Upto Rs.2,400=00	233.45 % of Basic Pension
ii) Rs.2,401=00 to Rs.3,850=00	Rs.5,602=80 + 193.43 % of Basic Pension in excess of Rs.2,400=00
iii) Rs.3,851=00 to Rs.4,100=00	Rs.8,407=53 + 113.39 % of Basic Pension in excess of Rs.3,850=00
iv) Above Rs.4,100=00	Rs.8,691=00 + 60.03 % of Basic Pension in excess of Rs.4,100=00

Table No.3 Dearness Relief payable to Pensioners who have retired on or after 1-11-2002 for the months from February 2010 to July 2010

(Average Index - CPI - for quarter ended June 2009 :- 3819 ; and No. of Slabs - 382)

Rate of Dearness Relief on Pension :- 68.76 % of Basic pension

(Ignore decimals from 3rd place onwards)

Dearness Relief payable to Family Pensioners**Annexure - II**

- (i) Dearness Relief for Family Pensioners in respect of pensioners who died or retired
(a) before 1-11-1993 (b) on or after 1-11-1993 but before 1-4-1998 and
(c) on or after 1-11-2002 will be paid as per the tables given for the pensioners in Annexure-I
- (ii) The Dearness Relief of Family Pensioners in respect of pensioners who died or retired on or after 1-4-1998 but before 1-11-2002 will be as per the following table :-

Sr.No. Basic Family Pension	Dearness Relief for the months from February 2010 to July 2010 (Average Index - 3819) (Slabs - 553)
i) Upto Rs.3,550=00	127=92 %
ii) Rs. 3,551=00 to Rs. 5,650=00	Rs. 4,541=16 + 160.60 % of Basic Family Pension in excess of Rs. 3,550=00
iii) Rs. 5,651=00 to Rs. 6,010=00	Rs. 6,779=76 + 63.96 % of Basic Family Pension in excess of Rs.5,650=00
iv) Above Rs. 6,010=00	Rs. 7,010=01 + 31.98 % of Basic Family Pension in excess of Rs. 6,010=00

**S. B.I. Pensioners' Association
(Mumbai Circle), Pune
Panaji (GOA) Zonal Sub-Centre
Notice of the Annual General Meeting**

12th Annual General Meeting of our Panaji (Goa) Zonal Sub-Centre will be held on Sunday the 28th March 2010 at 9.30 a.m. at State Bank Complex, Patto Plaza, behind Kadamba Bus Terminal, New Building of Staff Training Centre, Panaji (Goa) to transact the following business.

AGENDA

- 1) To condole the death of Bank's Pensioners/ Family Pensioners and Associate members whose names were reported after the last AGM.
- 2) To confirm the Minutes of the last AGM.
- 3) Managing Committee's Report for the year 2009 to be read, discussed and adopted.
- 4) To honour the Senior Members who have completed/will be completing 75 years of age during the period from 13-04-2009 to 28-03-2010.
- 5) Speech of the Chief Guest
- 6) Speech of the President of Panaji(Goa) Sub-Centre
- 7) Speeches of the special invitees and office-bearers of our Circle Association.
- 8) Elections of the Office-bearers and Committee members of the Panaji (Goa) Zonal Sub-Centre for period 2010-2012
- 9) Any other business with the permission of the Chair.

All the members from Goa, Ratnagiri & Sindhudurg Districts are requested to attend the meeting.

The **Pensioners' Meet** arranged by the Bank on the same day will start at 12.00 noon at the same venue (due to exigencies timing may vary). All members in the area of operation of Panaji (Goa) Module are requested to attend the meeting. Please inform other members known to you regarding the AGM and the Pensioners' Meet.

Snacks/Tea and lunch will be served during the AGM. Please note that no separate Notice of this Annual General meeting will be sent to the members.

I.H.Dias
Secretary

**स्टेट बँक ऑफ इंडिया पेन्शनर्स असोसिएशन
(मुंबई सर्कल),पुणे**

पणजी (गोवा) झोनल सब-सेंटर

वार्षिक सर्वसाधारण सभेची नोटिस

पणजी झोनल सब-सेंटरची १२ वी वार्षिक सर्व साधारण सभा रविवार दि.२८ मार्च २०१० रोजी सकाळी ९ ॥ वाजतां स्टेट बँक कॉम्प्लेक्स, पट्टो प्लाझा, कदंब बस टर्मिनलचे मागे, स्टाफ ट्रेनिंग सेंटर (नवीन इमारत), पणजी (गोवा) येथे आयोजित केली आहे. या सभेत खालील कामकाज होईल.

कार्यक्रम पत्रिका

- १) गतवर्षीच्या वार्षिक सर्वसाधारण सभेनंतर ज्या मृत सभासदांची नांवे कार्यालयास कळविलेली आहेत अशा मृत सभासदांना श्रद्धांजली वाहणे.
- २) गतवर्षीच्या सर्वसाधारण सभेचा वृत्तांत वाचून मंजूर करणे
- ३) कार्यकारी मंडळाच्या २००९ सालच्या अहवालास मंजूरी देणे.
- ४) १३ एप्रिल २००९ ते २८ मार्च १० या कालावधीत ज्यांच्या वयास ७५ वर्षे पूर्ण झालीत/होतील अशा सर्व ज्येष्ठ सभासदांचा सत्कार करणे.
- ५) माननीय प्रमुख पाहुण्यांचे भाषण.
- ६) पणजी झोनल सब-सेंटरच्या अध्यक्षांचे भाषण.
- ७) उपस्थित सर्कल पदाधिकाऱ्यांची भाषणे
- ८) आपल्या पणजी सब-सेंटरच्या पदाधिकाऱ्यांच्या व कार्यकारिणी सदस्यांच्या २०१०-१२ या कालावधीसाठीच्या द्वैवार्षिक निवडणूका घेणे.
- ९) अध्यक्षांच्या परवानगीने आयत्या वेळच्या विषयांवर चर्चा करणे.

गोवा तसेच रत्नागिरी/सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील सर्व सभासदांना विनंती की त्यांनी वरील वार्षिक सर्वसाधारण सभेला उपस्थित रहावे. तसेच वर उल्लेख केलेल्या सभास्थानी त्याच दिवशी दुपारी १२ वाजतां आपल्या बँकेने पेन्शनर्स सभा (Pensioners' Meet) आयोजित केली आहे. तरी याही सभेस सर्वांनी उपस्थित रहावे ही विनंती. कृपया वरील दोन्ही सभांबद्दल आपल्या ओळखीच्या सभासदांना सूचना द्यावी.

चहा/अल्पोपहाराची व्यवस्था सभास्थानीच केली आहे. तसेच या वार्षिक सर्वसाधारण सभेची वेगळी नोटीस सभासदांना पाठविली जाणार नाही याची सर्व सभासदांनी नोंद घ्यावी.

आय.एच्.डायस
सेक्रेटरी

युनिट वार्ता

डॉंबिवली युनिट :

दरवर्षीप्रमाणे यावर्षीदिसवील १२ डिसेंबर २००९ रोजी संध्याकाळी ४.३० वाजता आपल्या डॉंबिवली (पूर्व) शाखेमध्ये निवृत्त सभासद, सहसभासद व फॅमिली पेन्शनर्स ह्यांचा मेळावा संपन्न झाला. मेळाव्याचे अध्यक्षस्थानी श्री.व्ही.एम.गोखले होते. त्याच बरोबर मुंबई विभागीय पदाधिकारी श्री.जयंत पुसाळकर व श्री.भालचंद्र खरे हेही मेळाव्यास उपस्थित होते. मेळाव्याची सुरुवात सौ.अनघा विद्वांस यांच्या सुश्राव्य ईशस्तवनाने झाली. त्यानंतर डॉंबिवली (पूर्व) शाखेचे शाखाधिकारी श्री.धारवाडकर यांनी श्री.व्ही.एम.गोखले यांचे पुष्पगुच्छ देऊन स्वागत केले. तसेच सर्व उपस्थित सभासदांचेही गुलाबपुष्प देऊन स्वागत केले. त्यानंतर सभासदांच्या अडीअडचणी व प्रश्नोत्तराचा कार्यक्रम झाला. त्यात १७-१८ सभासदांनी आपले प्रश्न मांडले. बहुतांश प्रश्न नवीन मेडिकल बेनिफिट स्कीम-३ बद्दल होते. त्यास खुलासेवार उत्तरे श्री.आगरकर व श्री.खरे यांनी देऊन सर्व सभासदांचे शंका निरसन केले. त्यानंतर अध्यक्ष श्री.गोखले यांनी आपल्या भाषणात आपल्या प्रलंबित मागण्यांसंदर्भात फेडरेशनस्तरावर चालू असलेल्या प्रयत्नांची सविस्तर माहिती दिली. तसेच इंपिरिअल बँकेच्या सेवानिवृत्त व फॅमिली पेन्शनर्सना आधी मिळाले त्याप्रमाणे प्रॉव्हिडंट फंड फॉर्किचर अकाउंटमधून आणखी पैसे देण्याबाबत असोसिएशनकडून प्रयत्न चालू असल्याची माहिती दिली.

त्यानंतर श्री.गोखले यांचे हस्ते डॉंबिवली युनिटचे प्रमुख कार्यकर्ते सर्वश्री फडके, जमदग्नी व चितळे यांचा सत्कार करण्यात आला. त्याचबरोबर श्री.जोगळेकर यांचा पंचाहत्तरी निमित्त सत्कार करण्यात आला. श्री.जांदे यांनी, मुलुंड-ठाण्यापासून कर्जत-कसान्यापर्यंत शेकडो पेन्शनर्स वास्तव्य करीत असल्याने, मुंबई येथील 'सुरवसागर हॉस्पिटल' सारखे मेडिकल व पॅथॉलॉजिकल टेस्ट्ससाठी डॉंबिलीमध्येसुद्धा बँकपुरस्कृत हॉस्पिटल असावे आणि यासाठी असोसिएशनने प्रयत्न करावेत अशी मागणी केली. त्यास सर्व उपस्थित सभासदांनी अनुमोदन दिले. सचिवांनी आवाहन केल्यानुसार या मेळाव्याचे ठिकाणी असोसिएशनसाठी देणगीस्वरूपात दहा हजार रुपये जमा झाले. त्याबद्दल अध्यक्षांनी सर्वांचे आभार मानले. या मेळाव्यास १०४ सभासद हजर होते. श्री.आगरकरांनी आभारप्रदर्शन केल्यावर अल्पोपहार झाला व कार्यक्रमाची यशस्वी सांगता झाली.

- सुभाष आगरकर, सचिव (डॉंबिवली)

ठाणे युनिट :

आपल्या बँकेच्या नौपाडा (ठाणे) शाखेतर्फे ठाणे विभागातील स्टेट बँकेच्या पेन्शनरांची एक सभा बुधवार दि.१० फेब्रुवारी २०१० रोजी सायंकाळी ५ वाजता नौपाडा शाखेत आयोजित

करण्यात आली होती. सुमारे ५० पेन्शनर्स उपस्थित होते. श्री.खरे यांनी सर्वांचे स्वागत केले. त्यानंतर दिवंगत सभासदांना श्रद्धांजली वाहण्यात आली. ठाणे येथील बँकेचे मेडिकल ऑफिसर डॉ.रेडकर फेब्रुवारी २०१० च्या अखेरीस निवृत्त होत आहेत. त्यांच्या शांत व संयमी स्वभावाची व त्यांच्या उपचार पद्धतीबद्दल प्रशंसा करण्यात आली. त्यांना निवृत्तीनंतरचे आयुष्य सुखाचे व आरोग्यदायी जावो अशा शुभेच्छांसह त्यांना पुष्पगुच्छ देऊन त्यांचा सन्मान करण्यात आला.

त्यानंतर शाखाधिकारी श्री.रमणी ह्यांनी श्री.गोखले व दांडेकर, तसेच उपस्थित सर्वांचे स्वागत करून बँकेच्या निरनिराळ्या स्कीमबद्दल कांही शंका असल्यास अगर अडचणी असल्यास त्या प्रदर्शित कराव्यात अशी विनंती केली. श्री.शहाणे, श्री.बापट, श्री.अशोक जोशी, श्रीमती गानू ह्यांनी टी.डी.एस. तसेच व्याजदरातील तफावतीबद्दलच्या शंका उपस्थित केल्या. त्यास श्री.रमणी यांनी समर्पक उत्तरे देऊन त्यांचे शंका निरसन केले. तसेच त्यांनी सर्व उपस्थितांना बँकेच्या 'मोबाईल बँकिंग' सेवेचा लाभ घेण्याची विनंती केली.

त्यानंतर अध्यक्ष श्री.व्ही.एम.गोखले यांचे मार्गदर्शनपर भाषण झाले. आपल्या फेडरेशनचे सल्लागार श्री.बी.जी.दांडेकर यांनी आपल्या भाषणात आपल्या बँकेच्या पेन्शन चळवळीचा इतिहास थोडक्यात विषद करून आजपर्यंत पेन्शनर्सच्या सर्व मागण्या संबंधितांनी दुर्लक्षित करून आपला लाभ करून घेतला आहे ह्यासंबंधी विवेचन केले. तसेच पुढील लढ्यास सर्व पेन्शनर्सनी तयार रहावे असे आवाहनही केले. त्याचबरोबर समाजाप्रति आपले उत्तरदायित्व म्हणून सर्वांना नेत्रदान, त्वचादान, मूत्रपिंडदान इ. अवयवदान करण्याचे कळकळीचे आवाहन केले. त्यानंतर डी.ए.वाढ व मेडिकल बेनिफिट स्कीम मधील सुधारित तरतुदीविषयी सविस्तर माहिती उपस्थितांना देण्यात आली. अल्पोपहारानंतर श्री.दिलीप कर्पिक ह्यांनी आभार प्रदर्शन केल्यावर राष्ट्रगीताने सभेची सांगता झाली.

- भालचंद्र खरे, सचिव (ठाणे)

*****

ठाणे-मुलुंड सांस्कृतिक मंडळ :

ठाणे-मुलुंड सांस्कृतिक मंडळातर्फे आयोजित केलेले श्रीमती शुभदा इनामदार यांचे 'ब्रह्मविद्या' या विषयावरील व्याख्याने २ फेब्रुवारी २०१० रोजी सायंकाळी ५ वाजता ठाणे येथील असोसिएशनच्या कार्यालयात झाले. आध्यात्मिक श्वसनप्रकार व ध्यान ही ब्रह्मविद्या साधनेची महत्वाची अंगे आहेत. तर श्वसन व विचार हे जीवनाचे दोन मूलभूत घटक आहेत की ज्यावर जीवन आधारलेले आहे. श्वास आणि विचार सहज प्राप्त असल्याने आपण

त्याकडे दुर्लक्ष करतो. श्वसन व विचारांचा योग्य वापर करून जीवन आरोग्यदायी, आनंदी व यशस्वी करण्याची ब्रह्मविद्या ही गुरूकिल्ली आहे. शुभदाताईनी अत्यंत कळकळीने आपल्या व्याख्यानात हे सोदाहरण पटवून दिले. उपस्थितांना ब्रह्मविद्येची महती पटल्यामुळे सर्वांनी उत्स्फूर्तपणे ब्रह्मविद्येचे वर्ग सुरू करण्याची विनंती शुभदाताईना केली. आपले अध्यक्ष श्री.व्ही.एम.गोखले यांनी लगेचच या वर्गासाठी असोसिएशनची जागा उपलब्ध करून दिली जाईल, तसेच स्वतः या वर्गात भाग घेण्याचे जाहीर केले. त्यानुसार ७ मार्च २०१० पासून सकाळी १०.३० ते १२.०० ह्या वेळेत, असोसिएशनच्या कार्यालयात ब्रह्मविद्येचे वर्ग घेतले जातील असे सचिवांनी सांगितले. त्यासाठी असोसिएशनच्या कार्यालयाशी इच्छुक सभासदांनी दर मंगळवार व शुक्रवार दुपारी ४ ते ६ या कार्यालयीन वेळेत संपर्क साधावा असे जाहीर करण्यात आले.

मंडळाचा पुढील कार्यक्रम मंगळवार दि. ६ एप्रिल २०१० रोजी सायं.५ वाजता सादर होईल याची सभासदांनी नोंद घ्यावी.

- शरद गडकरी, सचिव

*****

अहमदनगर युनिट :

युनिटच्या सर्व सभासदांसाठी सोमवार दि.१८ जानेवारी २०१० रोजी शहरातील 'वनराई' या ठिकाणी हुरुडापार्टी व स्नेहभोजन असा कार्यक्रम आयोजित केला होता. ६५ सभासद व सहसभासद यावेळी उपस्थित होते. त्याच दिवशी त्याच ठिकाणी युनिटची सर्व साधारण सभाही आयोजित केली होती. श्री.चंद्रकांत गुजराथी यांनी सर्वांचे स्वागत करून आपल्या मागण्यांच्या संदर्भात असोसिएशन करीत असलेल्या प्रयत्नांसंबंधी माहिती दिली. तसेच जे सभासद ६० वर्षे पूर्ण होऊन निवृत्त झालेत त्यांनी नवीन मेडिकल बेनिफिट स्कीम-३ चे सभासद होऊन त्यातील नवीन तरतुदींचा जरूर फायदा घ्यावा असे आवाहन केले. त्यानंतर २०१०-१२ या कालावधीसाठीच्या अहमदनगर युनिटच्या खालील नवीन पदाधिकारी व कार्यकारिणी सदस्यांची निवड सर्वानुमते करण्यात आली.

अध्यक्ष - श्री.गीताराम डी.घोटणकर ;

सचिव - श्री.शिवप्रसाद आर.जोशी ;

खजिनदार - श्री.विनायक स.मोकाशी ;

कार्यकारिणी सभासद - सर्वश्री पी.आर.डावरे, संजय

आर.वाकडे, अ.व्ही.शिवलकर, डी.एन.सोनवणे. सल्लागार

म्हणून श्री.जे.जे.भदाणी यांचीही निवड करण्यात आली. आभार प्रदर्शन झाल्यावर कार्यक्रमाची सांगता झाली.

- शिवप्रसाद जोशी, सचिव (अहमदनगर)

कोल्हापूर युनिट :

कोल्हापूर युनिटतर्फे तिळगूळ समारंभ दि.३ फेब्रुवारी २०१० रोजी आयोजित केला होता. हुतात्मा उद्यानात संपन्न झालेल्या या कार्यक्रमाला सभासद व सहसभासद मिळून ६५ जण उपस्थित होते. सुरूवातीला युनिटचे अध्यक्ष श्री.आर.जी.कुलकर्णी यांनी प्रास्ताविकात सर्वांचे स्वागत केले. श्री.प्रभाकर कानिटकर यांनी विनोदी चुटके आणि श्री.भाऊसाहेब पाटणकरांच्या कविता ऐकवून उपस्थितांचे मनोरंजन केले. त्यानंतर श्री.प्रकाश चित्रे यांनी स्वरचित कविता वाचून दाखवली. त्यानंतर तिळगूळ आदान-प्रदान आणि महिलांचा हळदी-कुंकवाचा कार्यक्रम झाला. उपस्थितांना अल्पोपहार व मसाला दूध दिल्यावर आभार प्रदर्शन होऊन कार्यक्रमाची सांगता झाली.

- प्रकाश चित्रे, सचिव (कोल्हापूर)

*****

पुणे युनिट :

पुणे युनिटने, सॅमसन सॅम्युअल तळकर मित्र मंडळ, भिडे हॉस्पिटल व नोवार्टिस कंपनी यांचे सहकार्याने आपल्या सभासदांसाठी एक वैद्यकीय मोफत चिकित्सा शिबिर दि.९ फेब्रुवारी २०१० रोजी कै.सॅमसन सॅम्युअल यांचे तृतीय स्मृतिदिनानिमित्त भिडे हॉस्पिटल येथे आयोजित केले होते. हाडांमधील ठिसूळपणा मशिनद्वारे तपासून त्यावरील वैद्यकीय सल्ला देण्याचे काम नोवार्टिस कंपनीच्या तज्ज्ञांकडून करण्यात आले. सुरूवातीस सुप्रसिद्ध ऑर्थोपेडिक सर्जन डॉ.ऋषिकेश सराफ यांचे हाडांतील ठिसूळपणा उतारवयात कसा त्रासदायक ठरतो व त्याविषयी काय काळजी व औषधोपचार ज्येष्ठ नागरिकांनी घ्यावयास पाहिजेत याविषयीचे स्लाइड-शो च्या माध्यमातून मार्गदर्शनपर उत्कृष्ट भाषण झाले. कार्यक्रमास प्रमुख अतिथी म्हणून डॉ.हिरेन निरगुडकर उपस्थित होते. डॉ.संध्या भिडे यांनी प्रास्ताविक केले. सामाजिक कृतज्ञता म्हणून कै.पराग भिडे यांचे स्मृती-वास्तूमधील अशा पहिल्याच सामाजिक उपक्रमाबद्दल त्यांनी समाधान व्यक्त केले. तसेच या कार्यक्रमाच्या आयोजनाबद्दल श्री.गणेश गुर्जर व असोसिएशनचे पदाधिकारी यांचे त्यांनी आभार मानले. श्री.शरद काणे यांनी सूत्रसंचालन केले. या शिबिराचा फायदा जवळजवळ १५० सभासदांनी घेतला.

- सचिव, पुणे युनिट

*****

नाशिक युनिट :

तीळ संक्रांत सणाचे औचित्य साधून दि.२० जानेवारी २०१० रोजी नाशिक युनिटचे स्नेहसंमेलन नाशिक येथील आय.एम.ए.हॉल मध्ये संपन्न झाले. कार्यक्रमास २०० पेक्षा अधिक सदस्यांनी उपस्थिती नोंदवून उत्तम प्रतिसाद दिला. तिळगूळ वाटप, दिवंगतांना श्रद्धांजली, नवोदितांच्या स्वागताबरोबर स्वतः उमेदित

राहून दुसऱ्याचा उत्साह द्विगुणित करणाऱ्या व वयाची पंचाहत्तरी गाठणाऱ्या सदस्यांचा प्रतिकात्मक सत्कार सोहळा संपन्न झाला. त्यात प्रामुख्याने श्री.व.सौ. वैशंपायन, श्री.व.सौ.पी.डी.साठे, श्री.व.सौ.व्ही.एन.कुलकर्णी व श्री.अग्निहोत्री यांचा समावेश होता. सर्व ज्येष्ठांचा हार्दिक सत्कार श्री.एम.डी.दलाल, श्री.एम.एन.दांडेकर, श्री.डी.व्ही.कानिटकर, श्री.व्ही.जी.बंगाली व श्री.एस.बी.सुतार यांचे हस्ते करण्यात आला.

कार्यक्रमांतर्गत, लेखन कौशल्य असलेल्या श्री.एल.एस.लॉडे यांच्या 'नटसूर्य केशवराव भोसले' आणि इतर या त्यांनी लिहिलेल्या पुस्तकाबद्दल मनोगत व्यक्त केले. त्याचप्रमाणे श्री.वैशंपायन यांनी लिहिलेल्या स्वरसाधना व इतर साहित्य कृतींचे प्रकाशन मुंबई येथे झाले त्याबद्दल त्यांचे सभेत अभिनंदन केले. याप्रसंगी श्री.वैशंपायन यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले. त्यानंतर नाशिकमधील ज्येष्ठ सदस्य श्री.एस.आर.चौधरी यांच्या आगळ्या-वेगळ्या कॉर्पोरेट रोजनिशीचे प्रकाशन श्री.एम.डी.दलाल व व्होकार्ट हॉस्पिटलचे डॉ.अघोर व डॉ.बुवा यांचे हस्ते करण्यात आले. त्यानंतर श्री.चौधरी यांनी रोजनिशीच्या 'प्रसववेदना' श्रोत्यांपुढे खुसखुशितपणे मांडल्या. या कार्यक्रमाचे प्रायोजक 'व्होकार्ट हॉस्पिटल' यांच्या प्रतिनिधींनी हॉस्पिटलच्या विविध योजना उपस्थितांपुढे सादर केल्या व त्याचा लाभ सर्वांनी घ्यावा असे निवेदन केले.

डॉ.अघोर यांनी 'मूत्रपिंड व त्याचे विकार' या विषयावर स्लाइड-शो द्वारे सुस्पष्ट निवेदन करून उपस्थितांचे शंकासमाधान केले. त्याचप्रमाणे डॉ.बुवा यांनी 'मधुमेह आणि उपचार' याची कारणमिमांसा अत्यंत सोप्या भाषेत तेवढ्याच मधुरतेने केली. त्यांच्या सोप्या विवेचनानुळे बऱ्याच श्रोत्यांच्या शंकांनी उसळी मारली आणि अनेकांनी वैयक्तिक अडचणी व त्यावरील उपचारांची दिशा याबद्दल जाणून घेतले. त्यानंतर श्री.अप्पा सटवे यांनी बँकेच्या नवीन मेडिकल स्कीमबद्दल निवेदन करून, अजूनही जे सदस्य झाले नसतील त्यांनी लवकरात लवकर सभासद व्हावे हे सुचविले. श्रीमती जयश्री शहा व श्री.विसपुते यांच्या सूत्र-संचालनाच्या जुगलबंदीने कार्यक्रमात विशेष बहार आणली.

- वामन बेळे, सचिव (नाशिक)

सर्वांसाठी सूचना

आपणा सर्वांना माहित आहेच की बँकेने नवीन (सुधारित) मेडिकल बेनिफिट स्कीम-३ (रु.७ लाखापर्यंत) २४ सप्टेंबर २००९ पासून, सकर्युलर नं. CDO/P&HRD-PM/45/2009-10 dt.14th October 2009 याप्रमाणे लागू केलेली आहे. यानुसार जे पेन्शनर वयाची ६० वर्षे पूर्ण होऊन निवृत्त झाले आहेत अशांना त्यांचे इच्छेनुसार रु.२ लाख, ३ लाख, ४ लाख, ५ लाख अथवा ७ लाख, पैकी कोणत्याही एका स्कीमसाठी १३ ऑक्टोबर २०१० पूर्वी अर्ज करून सभासद होता येईल. ही (१२ महिन्यांपर्यंतची) वाढीव मुदत फक्त सकर्युलर निघाल्या तारखेपूर्वी (म्हणजे १४ ऑक्टोबर २००९ पूर्वी) निवृत्त झालेल्या पेन्शनरांसाठीच आहे. जे पेन्शनर १४ ऑक्टोबर २००९ नंतर निवृत्त होतील त्यांच्यासाठी सभासद होण्यासाठी अर्ज करण्याची मुदत निवृत्तीपासून तीन महिनेच आहे याची कृपया सर्व सभासदांनी नोंद घ्यावी. तसेच जे आपल्या ओळखीचे नवीन पेन्शनर्स (१४ ऑक्टोबर २००९ नंतरचे) असतील त्यांना ही माहिती जरूर घ्यावी, जेणे करून नवीन पेन्शनर्स या स्कीम-३ च्या लाभास मुकणार नाहीत. तसेच ही माहिती सर्व नवीन सभासदांपर्यंत पोहोचेल याची काळजी सर्व युनीट्सच्या सेक्रेटरींनी घ्यावी ही विनंती.

- सेक्रेटरी

मागच्या मागे.....

“कुठे निघालात येवढ्या घाईघाईत ?”

“चर्चमध्ये प्रार्थना प्रवचनाला !”

“अरे ५५ सव्हीसला खूप वेळ आहे अजून.”

“ते खरंय रे ! पण उशीरा गेलं तर मागच्या बाकावर जागा नाही मिळत म्हणून !

- मधु रानडे, नाशिक

मोरावर लांडोर ☺

मुलाचे वडील - मुलगी आम्हास पसंत आहे. तुम्ही कसलीही चिंता करू नका. आमच्याकडे भरपूर पैसा आहे. पुढच्या पिढीतील सर्वांना पुरून उरेल एवढा !

मुलीचे वडील - मग फारच उत्तम. आपणसुद्धा कसलीच चिंता करू नका. आमची कमल आहेच तशी सर्वांना पुरून उरेल अशी.

- प्रभाकर गुपचूप, पुणे,

ENJOY KUTTING

We Mumbaikars are known for creating new things. We have the distinction of adding words in the dictionaries of many languages, mostly Marathi, Hindi, and English and may be Gujrati, Tamil, Malyalam so on and so forth. Ask Shobha De and 'Munnabhai' and they will confirm it.

Take the case of Tea, we all call it Chai. Now Tea is Tea by any name. Our budding writers, artists and politicians of early fifties and sixties would assemble at Irani restaurant of the corner and would spend hours discussing their new ideas over a cup of tea

Gone are the days of Iranis. Our tea lovers searched for new places. They found "Shankar Vilas". I really don't know whether Bhole Shankar would be pleased to go for 'Amiri, Gulabi, Badshae etc.' in place of his bhang. But never the less the owners named the joints in his name. May be they meant some other Shankar who created the formula. I am not a researcher to find out the origin.

Gradually they too vanished. How do we poor creatures quench our thirst for a small cup of tea? Our people created tea stalls at every nook and corner. You will find them at all places on some footpath, preferably under a shady tree. The set up is simple. There will be a kerosene stove burning from morning to evening. There will be one person to make tea in aluminum pot with handle and one pot for ready tea. The strainer is replaced by a cloth. (You are advised to ignore looking at the process.)

Most preferred places for such stalls are crowded offices areas, hospitals, taxi and auto stand, bus stops etc. You will meet all types of people here. There will be group of newly recruited executives in their nice neck tie and branded shirts and trousers. There will be courier boys with their bags, auto rick and taxi drivers, workers from nearby offices and factories. In short, you name and you will find them here at some point or the other.

Chai taste here is enjoyable, strong and flavor of special spice called Masala. That's what brings me here. Here is a place where you will hear all kinds of stories. I updated my opinion on Barrack Obama, Manmohan Singh and L K Advani. Ever since I started coming here my knowledge on films, TV serials, cricket and Share Market has improved. So the joint adds to your gk at no extra cost. Tea is given in a small glass which is as good as half cup. And last but not the least how much it Costs? May be a few rupees!

But why do I call it Kutting? Answer is very simple. That's the board I saw at one place and I liked it. Got the answer?

Next time when you have a friend from place other than Mumbai, even your NRI friend, do take him or her for Kutting. Your guest is bound to enjoy it.

- *Yashwant Deshmukh, Mumbai-69* , Mobile-9322061054

Hearty Congratulations !!

We, on behalf of our Association, congratulate

Shri.Ramakant Acharekar

our pensioner member and

'Guru' of Greatest cricketer Sachin Tendulkar,

for his honour with prestigious

"PADMASHREE"

award by the Govt of India this year.

Sir, we are proud of you !!

- **Secretary**

अभिनंदनीय

आपले नासिक येथील सभासद श्री.भरत जैन हे विविध वृत्तपत्रातून वाचकांच्या पत्रव्यवहार मधून विविध विषयांवर विधायक विचार मांडीत असतात.

२००९-२०१० चे उत्कृष्ट पत्रलेखनाचे पहिले पारितोषिक (Trophy) व पुरस्कार त्यांना प्राप्त झाला आहे. हा पुरस्कार नाशिक जिल्हा मराठी पत्रकार संघाने दि. ६ जाने. २०१० ला त्यांना नासिक येथे प्रदान केला.

श्री.भरत जैन यांचे असोसिएशन तर्फे हार्दिक अभिनंदन.

MOTIVATION

Madhuri lost her father when she was just seventeen. Her life became rudderless as if stand still as she had no anchor to guide and inspire her. She discontinued her studies as her first priority was her younger brother's education and treatment for her sick mother. She took over the reigns from her father. This spurred into action. She saw an opportunity in her artistic skills and after hard work & perseverance she managed to make a decent living for herself and her family. Fulfillment of her father's dream became her motivation.

Like Madhuri, all of us need some motivation. We get geared into action only when there is some goal to be achieved. Unfortunately it happened with Madhuri after sad demise of her father. Why can't we be motivated even without crises?

When we reach the twilight of our life we tend to lose interest in life as the feeling of nothingness creeps in our mind. Each day that passes becomes just another day and life becomes a long, dull and insipid journey. This negative flow of energy pushes us into a depression due to least interaction with the outer world. We live and relive only in the past memories reviving them as and when we want to escape from the present. The sooner we try to walk out of their shadows the better.

We need to develop inner awareness – observation and monitoring of the daily procession of thoughts which surf on our mind's ocean creating waves of different emotions leading to relative actions.

Whenever negative emotions like anger, hatred etc. pop up in our minds, our immediate reaction is to shoot them on our victim. Slowly, this becomes a habit. Then after sometime we do not have to think. The action and reaction take place simultaneously that we do not even realize the automatic process. Therefore, to catch the fast forward action of deeply rooted habits and control them we have to be alert every moment checking on our thought pulse. Slowly but steadily if we persevere, we will be masters of our thoughts. This requires rigorous training but once we succeed we become strong mentally and our visions become clearer.

Having weeded out the unwanted garbage of weaknesses grievances etc. from the recesses of our minds we are motivated to search for our mission in life. We start finding options keeping in mind our strengths.

Once we step out of the "post card" image of life into the bigger picture we see ourselves in a new dimension. Each day welcomes us in its warm embrace; we become a part of nature like the rays of the sun, the fragrance of the flowers, and the sweetness of the fruits, the ever flowing waters of the rivers-forever giving with open hands with no desire or expectations for returns.

Our focus in life transforms from being self-centered to selfless service. Every challenge is seen as an opportunity to give the best-this is enough motivation to live the remaining days, trying to multiplying joy by sharing with the maximum number of people, leaving our blue prints on the hearts of others so that our fragrance will linger for sometime long after we have gone.

- **Manajeeta Deshmukh, Mumbai – 69**

Tel - (022) 26834009

स्वर्गसुख

हसतमुख पत्नी आहे आणि
गुणवान प्रजावंत मुले आहेत
अशा घरातल्या सुखापेक्षा
सांगा, स्वर्गसुख काही वेगळे आहे ?

विवेक ठाकुर,
मुंबई
दूरध्वनी -
२४३००३२५

प्रार्थना

धनसंपदा मज काही नको
देवा, मला एक देशील का ?
तुझ्याजवळ गेलेली ती मला
वत्सल माझी आई परत देशील का ?

भटकंती

पदम सती

पुणे, मुंबई, ठाणे व कोल्हापूरकर ट्रेकर्स मंडळींचे पदम सती हे विश्रांतीचे आवडते ठिकाण आहे. पदम सती हे गगनबावडापासून चौदा किलोमीटर अंतरावर आहे. येथे यायचे असल्यास एस.टी.मार्गे बोरबेटपर्यंत यावे. येथून जंगली पाऊलवाटेने पदम सती चार किलोमीटर अंतरावर आहे. काही ट्रेकर्स मंडळी बावड्यामार्गे चालतच येथे येतात. येथे फक्त एकच झोपडी आहे. भोवताली सबंध घनदाट जंगल आहे. या झोपडीवजा घरात अशोकराव पाटील व त्यांचे कुटुंबीय हे दोघंज जण राहत असतात. यांची वडिलोपार्जित ४० एकर जमीन आहे. बहुतेक जागेवर जंगलच आहे. दोन तीन एकर जमीनच लागवडीखाली आणली आहे. उभयता कष्ट करून शेती करीत असतात. वर्षाचे बारा महिने वास्तव्याला हे येथेच असतात. 'कंटाळा' हा शब्द यांना माहीतच नाही. १९६५ पासून हे पदम सतीला राहतात. येथील निसर्गाची, प्राणीजीवनाशी, पूर्णपणे एकरूप झालेत. भीती हा शब्द यांच्या कोशात नाहीत. निधड्या छातीचे, बेडर वृत्तीचे आहेत. सडपातळ पण काटक प्रकृतीचे आहेत. पेहेराव म्हणावा तर हाफ पॅन्ट, हाफ शर्ट व पायात स्लीपर. आजारी पडणे माहीत नाही. सतत हसरा चेहरा व येणाऱ्या ट्रेकर्स मंडळींचे हसतमुख स्वागत करतात. चहा-पाण्याची सोय करतात. गरज वाटल्यास जेवणाचीसुद्धा सोय करतात. खुशीने तुम्ही जी रक्कम घाल तेवढीच घेतात. अशोकरावांना दाजीपूरच्या जंगलाची खडान्खड माहिती आहे. अनेक जंगली गवा रेड्यांच्या प्राण संकटातून ते सहीसलामत वाचले आहेत. अतिशय अवघड, निसरड्या, खोलदरीत उतरणे व चढणे त्यांचा हाताचा मळ आहे. त्यांच्या झोपडीत हटकून एक दोन तरी साप असतात. हे सर्प म्हणजे यांचे जिवलग मित्रच आहेत.

एक प्रसंग मला आठवतो. मी, बेनाडीकर, घोरपडेसरकार, नामजोशी व पेटकरसाहेब सायंकाळच्या वेळेस जंगलभ्रमंती करून झोपडीवर आलो. अशोकरावांची बरीच पाहुणे मंडळी मोरजाई देवीच्या यात्रेनिमित्त मुक्कामाला पदम सतीला आली होती. आम्हीही थकून-भागून बाहेरच्या व्हरांड्यात पथान्या पसरून विश्रांती घेत होतो. पाहुण्या मंडळींपैकी एका लहान मुलाचे सहजच घराच्या आढ्याकडे लक्ष गेले. तीन-चार फूट लांबीचा एक सर्प टक लावून आम्हा सान्यांच्याकडे पहात होता. तो मुलगा साप साप म्हणत मोठ्याने ओरडू लागला. आम्ही वर आढ्याकडे पाहिले. खरोखरच साप महाराज आमच्याकडेच पाहत होता. पाहुणे मंडळींची धांदल उडाली. लेडीज मॅबर तर पुरत्या घाबरून गेल्या. आता काय करावे प्रश्न पडला. आम्ही तर निसर्गप्रेमी मंडळी त्याला हात लावू शकत नव्हतो. अशोकरावांची जंगलात गेल्यामुळे येण्याची वाट पहात थांबलो होतो. तर पाहुणे मंडळींनी घरातून रॉकेल आणून सापाच्या तोंडाच्या दिशेने फेकले. मी म्हणालो, "रॉकेल का फेकता?" तेव्हा पाहुणे मंडळी म्हणाली, "रॉकेलच्या उग्र वासाने साप मरतो

म्हणून रॉकेल फेकले." परंतु तो साप अडगळीच्या ठिकाणी आढ्यातच निघून गेला. बराच वेळ त्याचे काही दर्शन घडले नाही. थोड्या वेळाने अंधार पडल्यावर अशोकराव आले. घडलेला सगळा वृत्तांत त्यांच्या कानावर घातला. ते हसायला लागले व म्हणाले, "तुम्हा लोकांना तरी समजायला हवे. साप काही झाला तरी माणसाचा मित्र आहे. शेतातील पिकाचे व घरातील अन्न-धान्याचे तो रक्षण करतो. म्हणून आम्ही दोन घास खातो. तो आमचा अन्नदाता आहे. शेतातील गलेल्ले उंदरांचा तो फडशा पाडतो. हे त्याचे उपकार आम्ही कधीही विसरू शकत नाही. बऱ्याच वेळेला आम्ही झोपेत असताना अंधरूणातून सर्प जात असतात. साप काही करत नाही. त्याला जर दुखवला गेलं तरच तो फणा काढतो. नाहीतर आपल्या मार्गाने जात असतो. मी गेली ४० वर्षे झाली एकदाही साप मारला नाही. मी सापाला फार पूज्य मानतो. यांचे हे म्हणणे ऐकून घेण्याच्या मनःस्थितीत महिला तयार नव्हत्या. रात्री झोपतेवेळी मोठा रॉकेलचा दिवा लावून तसेच दरवाजे गच्च बंद करून महिला अर्धवट झोपी गेल्या. आम्ही मात्र ट्रेकर्स मंडळी बाहेर शेकोटी पेटवून बराच वेळ जंगल्या गप्पा मारत बसलो होतो. या गप्पांमध्ये अशोकरावही होते. त्यांनी बोलण्याच्या ओघात एक प्रसंग सांगितला.

कोल्हापुरातील काही तरुण मुले दाजीपूरहून पाटाच्या डंकामार्गे पदम सतीला येत होती. वाटेतच एका मोठ्या वृक्षाखाली स्वयंपाक करत असताना निर्माण झालेला धूर वृक्षाच्यास दिशेने वर-वर जाऊ लागला. त्या मुलांच्या दुर्दैवाने या वृक्षावर मधमाशांचे पोळे होते. धुरामुळे त्या मधमाशा पिसाळल्या. खाली स्वयंपाक करत असलेल्या मुलांच्यावर त्यांनी हल्ला केला. या अनपेक्षित हल्ल्यामुळे ती मुले सैरावैरा धावू लागली. वाट फुटेल त्या दिशेने ती मुले पळाली. दुर्दैवाने एक मुलगा पळत-पळत भ्यालेल्या अवस्थेत सरळ एका खोल दरीत कोसळला. हे कोणाच्या लक्षात आले नाही. काळी वेळानंतर सर्व मुले एकत्र आली. पण एक मुलगा दृष्टीला पडला नाही. बाकीची सर्व मुले घाबरून गेली. बराच वेळ त्यांनी आपल्या मित्राचा शोध घेण्याचा प्रयत्न केला. पण व्यर्थ. सर्व मुलांना हताशपणे आपल्या मित्राविना कोल्हापूरला यावे लागले. दोन-तीन दिवसांच्या शोधानंतर दरीतील वरच्या आकाशात घारीच्या घिरट्या घालण्याच्या थव्यामुळे पोलिसांना व वनखात्याच्या लोकांना मुलगा दरीत कोसळल्याचा संशय आला. पण त्या अवघड भीतीदायक खोल दरीत उतरून मुलाचा शोध घेणार कोण? शेवटी वनखात्याचे लोक माझ्याकडे आले. या लोकांनी विनंती केल्यानंतर मी त्या अवघड दरीत दोरखंडाच्या सहाय्याने उतरलो. बऱ्याच परिश्रमानंतर त्या मुलाच्या मृतदेहापाशी गेलो. प्रेताची अवस्था पाहण्यापलिकडे झाली होती. शेवटी प्रेत पोत्यात घालून वर आणले. त्यामुळे जंगलात असताना सर्वांनी फार काळजीपूर्वक वागले पाहिजे असे अशोकराव म्हणाले. आम्ही गंभीर झालो.

यानंतर माजघरात आम्ही झोपण्यासाठी आलो सहजच आढ्याच्या दिशेने बॅटरीचा प्रकाश टाकला सर्प महाराज आरामात आढ्यात निवांतपणे पडलेले होते. आम्ही पाचही जण अंगावर तोंडापर्यंत पांघरुण ओढून मुकाट्याने झोपी गेलो. असे हे जंगलामधील अविस्मरणीय अनुभव आम्हाला आले.

- श्री मारूती बसरीकट्टी, कोल्हापूर, दूरध्वनी : २५३७६७२

दारूचा महापूर (धान्यापासून दारू)

रिमझिम दारू गळे सारखी

दारूचा हा पूर असे

दारूच दारू चोहीकडे

अन् 'महाराष्ट्र' हा दारूत बुडे ॥१॥

सांगली, नाशिक आणि पुणे

वाईन नव्हती कुठेही उणे

खेडोपाडी देशी-खोपडी

(पिण्यास नाही पाणी)

मग दारू आता प्या न गडे ॥२॥

श्रीमंतांसाठी ज्वारी वॉकर

मध्यम वर्गियांसाठी मका डोविल्स

गरीबांसाठी बाजरी-पाइपर

भरभरून प्या मग घडेच्या घडे ॥३॥

कणखर देशा, राकट देशा

होईल तुझी मग काय दशा

धान्याची दारू करील शेतकऱ्यास गबरू ?

की घेईल मराठ्यांची अब्रू ॥४॥

- वसंत धुपकर, पुणे

दूरध्वनी - २५३९४४७२

अहंकार

एकदा एक मनुष्य उन्हाळ्यात जंगलातून जात होता. त्याने सिगारेट पेटवण्याकरिता काडीपेटी काढली आणि काडी पेटवली. त्याच्या मनात विचार आला की ही काडी जर खाली टाकली तर संपूर्ण जंगल जळून जाईल. काय ताकद आहे माझ्यात ?

तेवढ्यात हवेचा एक झोका आला व काडी विझली. त्या माणसाच्या मनात आलेला अहंकार गेला व त्याच्या लक्षात आले की सगळ्या मोठा देव आहे. (बायबलमधून)

- संव्याहक, ज.स.वकील, नागपूर,

दूरध्वनी : ०७१२-२४५५४०४

सुंदर सृष्टी

परसात माझ्या फुलली गं बाग ।

कुंड्या कुंड्यातली फुले, देती मजला साद गं ॥

पिवळीशार बहरली शेवंती ।

मंजिरीचा भार सोसेना वाकली वैजयंती ॥१॥

भाराने वाकले गेंद टपोरे झेंडूचे ।

तयार झाले लाल पिवळ्या पाकळ्यांचे गालीचे ॥२॥

श्वेतवर्ण कुंदाचा परिमल दरवळे कणाकणात ।

मनात येई गजरा करूनी गुंफावा तो केसात ॥३॥

पाना पानागणिक मोगरा फुलूनी खुणावितो ।

कळ्या गुंफुनी हार गळा शोभा वाढवितो ॥४॥

झुळूक येता वान्याची, गुलाब पाकळ्या भुरभुरती ।

उचलावे जरी अलगद त्यांना बंधनात त्या गोवती ॥५॥

जास्वंदीचे फूल टपोरे पाना मागुनी खुणावते ।

सुगंध पसरे जिकडे तिकडे, भान हरपुनी जाते ॥६॥

- शालिनी देशमुख, पुणे

भ्रमणध्वनी - ९८६०७०९६४८

मध्यमवर्गीयांसाठी डिलक्स, इकॉनॉमी सहली

राजगुरू टुर्स
जिप्सो जपणारी माणूस

	Cost Saver	DLX
सिमला-मनाली	10,975/-	13,475/-
नैनीताल-कॉर्बेट	10,975/-	12,475/-
नैनीताल-हरिद्वार-मसुरी	—	15,475/-
काश्मिर-वैष्णोदेवी	13,775/-	16,475/-
हैद्राबाद-रामोजी	5,975/-	6,975/-
चारधाम (4 Sharing)	—	15,875/-
दार्जिलींग-सिक्कीम	13,975/-	16,475/-
भूतान-पारो-थिंपू	—	13,975/-
लह - लडाख	—	15,375/-
सोबत "आपलं माणूस"		

वैयक्तिक बजेट पॅकेजेस/हॉटेल बुकिंग/हनीमून टुर्स

स्टेट बँक स्टाफ व पेन्शनर्सना रू.५००/-प्रत्येकी सवलत

संपर्क : राजन पाडलोसकर - 9322231216

सुबई : 022 - 2431 8082 / 2438 1026

पुणे : 9822949289

www.rajgurutours.com

सर्वात सुरवी कोण ?

आमचा गण्या ना, फार बिलंदर. खरं म्हणजे माझ्यासमोरच तो बँकेत लागला कॅन्टीन बॉय म्हणून.

चहा कॉफी उत्तम करायचा. काही वर्षांनी तो फराश-कम-मेसेंजर झाला. व्हाऊचर सॉर्टिंग करता करता व्हाऊचर लिहू लागला. परवा मी बँकेत गेलो तर तो पासबुक-प्रिंटींगला बसला होता. “काय रे गण्या ?” मी हाक मारली. गण्याच्या कपाळावर सूक्ष्म आठी उमटली आणि माझी चूक ध्यानी आली. खरं म्हणजे गण्या आता सिनिअर झाला होता. तो क्लार्क-कॅशिअरचे पण काम करायला लागलाय. नवीन लागलेली पोरे त्याला अहो साहेब म्हणतात. अडल्यावर त्याचा सल्ला घेतात. अशा वेळी माझ्यासारख्या रिटायर्ड झालेल्या माणसाने त्याला गण्या म्हणून एकेरी हाक मारायला नको होते. मी चूक सुधारली. “काय म्हणताय गणपतराव ?” म्हटल्यावर गण्या खुलला. “या की हो साहेब” म्हणून हसून माझे स्वागत केले. पासबुक प्रिंटींगची गर्दी हटल्यावर गण्या माझ्याजवळ आला, “कसे काय चालले आहे साहेब ?” गण्या म्हणाला. “उत्तम.” मी उत्तर दिले. “साहेब बँकेत सर्वात सुरवी प्राणी कोण हो ?”

गण्याने माझ्यापुढे प्रश्न टाकला. मी म्हणालो, “कदाचित मेसेंजर”.

“छे हो हल्ली त्यांनादेखील खूप कामे लावलीत.” गण्याने सांगितले.

मी पुढे म्हणालो, “क्लार्क-कॅशिअर”.

“छे, हल्ली त्यांना तर खूपच काम आहे.”

“ऑफिसर.”

“ते तर कधीच कमी कामाचे राहू शकत नाहीत.”

मी केबीनकडे निर्देश करत म्हणालो, “ब्रँच मॅनेजर.”

गण्या हसला. “काय साहेब तुम्ही पण ब्रँच मॅनेजर होता. मॅनेजरसाहेबांना तर काय कस्टमर, हेड ऑफिस, स्टाफ सगळेच बसलेत छळायला.” मी आता वॉचमनचे नाव सांगण्याच्या विचारात होतो तर गण्या म्हणाला, “अहो पेन्शनर्स. सगळ्यात सुरवी प्राणी म्हणजे पेन्शनर्स. कोणतेही काम नाही. दर महिन्याला वेळेवर पेन्शन. कोणतीही जबाबदारी नाही. बिझनेससाठी खटपट करायची नाही की प्रॉफीटची चिंता नाही.”

गण्याच्या या उत्तराने मला हसू फुटले. गण्याला म्हणालो, “गण्या लेका तू म्हणतोस ते 900% खरे आहे. आम्ही बँकेचे पेन्शनर्स सगळ्यात सुरवी आहोत हे खरे आहे. पण आम्ही बँकेसाठी काहीच करत नाही असे नाही रे. आता माझेच बघ ना, या शाखेत 90 लाख रू. आहेत डिपॉझिट. म्हणजे बिझनेस दिलाच ना ? दुसरे म्हणजे मी आता ए.टी.एम. मधून 4000 रू. काढले. हेच पैसे बँकेत येऊन काढले असते तर स्टाफचा पगार विचारात घेता बँकेचे 94

रू. खर्च झाले असते. पण मी एटीएममधून काढल्याने बँकेचे फक्त 90 पैसे खर्च झाले. म्हणजे एका विड्रॉवलमागे 93 रू. 30 पैसे बँकेचे वाचले. म्हणजे 93 रू. 30 पैशांनी बँकेचा नफा मी वाढवला ना ?

गण्या माझ्याकडे आ वासून बघू लागला. मला म्हणाला, “होय साहेब, तुम्हाला बँकेचे ब्रॅन्ड अॅम्बेसेडॉर म्हणतात हे खरं आहे.”

- आर. आर. कुलकर्णी, कोल्हापूर

स्वास्थ्य है जीवन का आधार

स्वास्थ्य है जीवन का आधार
 बिना इसके सब निराधार
 स्वास्थ्य से ही है जीवन पूरा
 बिना स्वास्थ्य के सबकुछ अधूरा
 स्वास्थ्य ही जीवन का असली खजाना
 शेष सब नकली नजराना
 रखा जिसने स्वास्थ्य का ख्याल
 हुआ वो सदा निहाल
 नहीं हो सकता वो कभी बेहाल
 शरीर है ईश्वर का मंदिर
 मनुष्य है उसकी अनुपमकृति
 बिना स्वास्थ्य के होगी विकृति
 स्वास्थ्य शरीर स्वस्थ विचार
 इसमें मिलेंगे प्रभु निराकार
 रूग्ण मानसिकता, विकृत मानसिकता से रहो सदा दूर
 इससे घर/कार्यालय में सुख-शांति होगी भरपूर
 अतः सभीसे है मेरा अनुरोध
 बिना स्वास्थ्य के सब कुछ अवरोध
 शरीर का पूरा रखे ध्यान
 व्यायाम, योग, चक्रम, प्रातः भ्रमण के सब
 बनाते है आयुष्यमान
 निःस्वार्थ करो मानव सेवा
 इसीमें परमानन्द मिलेगा बहुमूल्य सेवा
 और वह चरितार्थ होगा
 “शरीरमाद्यं खलु धर्मसाधनम्”

- घनश्याम व्यास,
 बोरीवली (पू.)

निवृत्तीनंतरचे सहजीवन

परवा तर मजाच झाली, सकाळी चहा पाणी झालं की बागेत जातो. बाग तशी लहानच. दोन आंब्याची, दोन नारळाची आणि एक उंबराचं झाड. पारिजातक, जाई, जास्वंदी यांची फुलं मात्र भरपूर. फुलं काढण्यासाठी आणि केरकचरा काढण्यासाठी बागेत आलो अन् अचानक मला दोन खारी (खारोटी) या झाडावरून त्या झाडावर पळताना दिसल्या आणि त्यांचा तो खेळ पहाण्यात मी गुंगून गेलो. एकदा आंब्याच्या झाडावरून उंबराच्या झाडावर त्या उड्या मारायच्या तर एकदम खाली झाडाच्या बुंध्याला भेटायच्या. तोंडातून चीरSS असा आवाज करत एकमेकींचा पाठलाग करायच्या. त्यांचं ते पळणं, उड्या मारणं, झाडावर सरसर जाणं मी मजेनं पहात होतो.

आमचं सहजीवन त्याचवेळी तिथं आलं. तिनं बघितलं मी एकदा झाडाच्या वर बघतोय. एकदा झाडाच्या खाली, मध्येच हसतोय. तोडानं पुटपुटतोय. त्या घाबरल्या आणि घरात जाऊन मुलाला सांगितलं हे कसंतरीच करतायत. एकदा झाडावर बघतायत, एकदा झाडाच्या खाली मध्येच हसताहेत, पुटपुटताहेत. मुलानं आणि सुनेनं शिवडकीतून वाकून बघितलं. खरंच आई म्हणतीय तोच प्रकार - ही म्हणाली, “बहुतेक निराळाच प्रकार आहे. आता काय करायचं? १० वाजता डॉक्टरांच्याकडे नेऊ. तोपर्यंत त्यांच्यावर लक्ष ठेवणं भाग आहे. सांगायचं कुणाला ? आणि सांगायचं तरी काय ?” आमच्या घरच्यांच्या विश्वासातील दोन माणसं एक अंबुसे आणि दुसरे तोटदार. त्यांना कळवावं असं ठरलं. बेंद्रे वहिनी व लिमये वहिनींनाही कळवावं -आहेत का इथं ? का गेल्यास पुण्याला? उठसुठ पुण्याला काय असते कुणास ठाऊक ? गावात राहणाऱ्या थोरल्या सुनेलाही कळवावं लागेल. ती फार धीराची आणि हुशार - तिला कळवूयाच. हो, आणि धाकट्या मुलाला आणि सुनेलाही गुरगांवाला कळवलेच पाहिजे. हिचे मनातल्या मनात हेच विचार चालू होते.

तोपर्यंत मोबाईलवरून मुंबईला थोरल्या मुलालाही कळवलं होतं. तो म्हणाला, “मला दुपारपर्यंत काय ते कळवा. मी रजा काढून रात्रीच्या सिद्धेश्वरने सकाळी येतोच. बाबांची काळजी घ्या” अंबुसे आणि तोटदार यांना फोन करणार तेवढ्यात खारीचा खेळ बघून काम आटपून मी घरात आलो. घरात वातावरण गंभीर, मुलगा सहजपणे म्हणाला, “बाबा आपण आज डॉ.प्रदिप जोशींकडे जाऊ” मला वाटलं त्यालाच बरं नाही तर तो म्हणाला, “तुमची तब्येत दाखवून घेऊ.” मी म्हणालो, “मला काहीच झालं नाही”. तर ही म्हणाली, “ते काही चालणार नाही. डॉक्टरांच्याकडे चेकअपला जायचं.”

मी चिडून ओरडलो, “मला काही झालं नाही आणि डॉक्टरांकडे मला मुळीच जायचं नाही.”

याच्या दोन दिवस आधी आमच्याकडे श्री. व सौ.फणसळकर साहेब आले होते. फणसळकर आपल्या बाळीवेस ब्रॅचला ८८-९० च्या दरम्यान अकाऊंटंट होते. ते आणि मी सातारला एकाच शाळेत

एकाच वर्गात शिकलो आणि वहिनी सोलापूरच्या. खूपच जवळची मैत्री. त्यामुळे वहिनी खूप खूप बोलल्या. मतिताथ असा - आपल्या जोडीदारापैकी कोणीतरी आधी जाणार हे नक्की. त्यामुळे दुसऱ्या जोडीदाराने मनानं खूपच खंबीर राहिलं पाहिजे. आपले पेन्शन पेपर्स, मुदत ठेवी, घराचे कागदपत्र व्यवस्थित ठेवले पाहिजेत. दोघांनाही त्याची माहिती पाहिजे. या वयात काहीही होऊ शकतं. मनानं खंबीर व्हा. सगळी माहिती करून घ्या. मोबाईल, चेकबुक, पासबुक सगळ्याची माहिती पाहिजे. एकमेकांवर प्रत्येक गोष्टीत अवलंबून राहू नका. वहिनी खूप शिकलेल्या आणि धार्मिक ग्रंथांचं वाचन, पाठांतर केलेल्या. त्यामुळं त्यांचं म्हणणं आम्हा दोघांनाही पटलं.

आता हा खारीचा प्रसंग. आमच्या सहजीवनानंही मन खंबीर करून आलेल्या प्रसंगाला तोंड देण्याचं ठरवलं आणि सर्व गोष्टींची माहिती करून घेण्याचं ठरवलं.

देवाची पूजा, अथर्वशीर्ष, हरिपाठ झाला. मी आणि ही जेवायला बसणार तेवढ्यात हिला हुंदका आवरला नाही. मी तिच्याजवळ गेलो. पाठीवर हात ठेवला. काय झालं म्हणून विचारलं तर हिचे जास्तच हुंदके. थोडं शांत झाल्यावर मी विचारले, “काय झालं ?” तर ती म्हणाली, “तुम्हाला काय झालंय ? तुम्ही असं काय करताय ?” मी अगदी ठणठणीत आहे. असं सांगितल्यावर तीनं सकाळचा प्रसंग सांगितला. मी झाडाकडे बघून कसा हसत होतो, खालीवर बघत होतो. पुटपुटत होतो. मी जोरात हसलो आणि सगळा उलगाडा झाला. तिला सगळं समजावून सांगितलं आणि ती हसू लागली. मध्येच तिच्या डोळ्यातून अश्रू येत होते आणि मध्येच हसत होती.

आता ठरलंय. पुन्हा झाडाकडे आणि खारीकडे बघायचं नाही. अजूनपर्यंत ते पाळतोय म्हणून आमचं सहजीवन छान चाललंय.

- महादेव वामन देशपांडे, सोलापूर

दूरध्वनी - ०२१७-२३४५६६८

प्रतिक्रिया

आपला डिसेंबर ०९ चा ‘संवाद’ अंक मिळाल्यावर मी लगेच पूर्ण वाचला. अतिशय आवडला. संपादकीय अप्रतिम. स्वा.सावरकरांची सागरा प्राण तळमळला ह्या कवितेस १०० वर्षे पूर्ण झाली ती पूर्ण कविता व सावरकरांबद्दलची माहिती डिसेंबरच्याच अंकात समाविष्ट करणे अगदी उचित वाटले. तसेच ‘द्रष्टी किसान कवयित्री बहिणाई’ ह्या लेखात उल्लेखलेले बहिणाबाईंचे अभंगही मराठी साहित्याला मिळालेली एक अमोल देणगी आहे असे वाटते. आपले सर्वच अंक मी जपून ठेवले आहेत व वेळ मिळाल्यावर त्यांचे परत परत वाचन करत असते.

- सुनंदा यादव, ठाणे

आयुष्यावर बोलू काही

आज जगाची लोकसंख्या प्रचंड गतीने वाढत असली तरी माणूस म्हणून जन्माला येणे ही अत्यंत दुर्मिळ आणि भाग्याची गोष्ट समजली जाते. अनेक थोरा-मोठ्यांनी, महान संतांनी, विद्वानांनी अनमोल अशा मानवी जन्माची थोरवी गाईली आहे. पुराण काळापासून चालत आलेल्या धार्मिक दृष्टीकोनातून पाहिल्यास चौऱ्याऐंशी लक्ष योनीतून एकदा मिळणारा माणसाचा जन्म किती अप्राप्य असेल याची केवळ कल्पनाच केलेली बरी !

पण गेल्या काही दिवसातील कोवळ्या वयातील मुलांच्या आत्महत्या पाहिल्या की मन गलबलून जाते, अस्वस्थ होते. ज्यांना अजून जीवन म्हणजे काय हेच कळलेले नाही, त्यांनी तत्कालिक निराशेच्या/भीतीच्या आहारी जाऊन स्वतःचे आयुष्यच संपवावे ही समाज-स्वास्थ्याच्या दृष्टीने अत्यंत भयावह घटना मानली पाहिजे. त्यासाठी मनाचे प्रबोधन होणे खूप गरजेचे वाटते. आयुष्य संपवून संकटाकडे पाठ फिरवण्यापेक्षा त्याला सामोरे जाऊन खंबीर मनाचे दर्शन घडवणे ही खरी पुरुषार्थाची बाब आहे याची जाणीव मनाला करून देणारे शिक्षण मिळणे ही सध्याची नितांत गरज आहे.

'Suffering is a door to God' या वाक्याचा विपर्यास करून चुकीच्या अर्थाने माणूस देवाकडे जाण्याचा प्रयत्न करतोय की काय असे क्षणभर वाटून जाते. "The happiness of your life depends upon the quality of your thoughts" हे प्रत्येकाने समजून घेणे आवश्यक वाटते. सुप्रसिद्ध तत्त्ववेत्ता 'नीत्शे' म्हणतो "He who has why to live can bear almost any how" कशासाठी (Why) जगायचं हे एकदा कळलं/पक्क झालं की कसं (How) जगायचं हा प्रश्न फारसा बिकट वाटत नाही. यासाठी खरी आवश्यकता आहे ती जगण्यावर प्रेम करण्याची ! 'या जन्मावर या जगण्यावर, शतदा प्रेम करावे' ही कविवर्य पांडगावकरांची कविता फार मोठे तत्त्वज्ञान सांगून जाते. जीवनावर प्रेम म्हणजे स्वतःवर प्रेम करणे होय. ऑस्कर वाइल्ड ने एके ठिकाणी म्हटले आहे की "Once you start loving yourself, you start a lifelong romance" महाराष्ट्र भूषण पु.ल.देशपांडे म्हणतात "जे वाचावेसे वाटते ते पुस्तक, जे बघावेसे वाटते ते नाटक आणि जे जगावेसे वाटते ते खरे जीवन."

माणसाचं मन ही एक अजब गोष्ट आहे. ते कशानं प्रसन्न होईल किंवा त्याचं कशानं बिनसेल हे निश्चितपणे सांगणारा कोणताही फॉर्म्युला अद्याप अस्तित्वात नाही. मनाची ही अवस्था पाहूनच असं म्हटलं जातं की, There are only two tragedies in life, one-not to get what you want and other to get it." एखादी गोष्ट मिळाली नाही म्हणून दुःख आणि समजा मिळाली तरी त्यापुढची सुविधा मिळण्याचा हव्यास आणि ही हावच दुःखाचे मूळ कारण असते. इथं लक्षात ठेवणे आवश्यक आहे की जीवनातील

सर्व दुःखे दूर झाली की मन प्रसन्न होईल हा भ्रम आहे. खरा प्रकार असा आहे की मन प्रसन्न असेल तर सर्व दुःखे आपोआप दूर होतील.

या संदर्भात आजपर्यंत अनेकांनी जे बहुविध उपाय सुचवले आहेत त्यापैकी एक महत्त्वाचा मार्ग म्हणजे प्रत्येक गोष्टीत समाधान मानणे हा होय. संतश्रेष्ठ तुकाराम महाराज म्हणतात - "ठेविले अनंते, तैसेचि रहावे ! चित्ती असू द्यावे, समाधान ।" तर एक हिन्दी शायर सांगतो -

“न खुशी अच्छी है, न मलाल अच्छा है ।

यार जिसमें रख दे वह हाल अच्छा है ॥”

किंवा

“हमारी न आरजू है, न जूस्तजू है ।

हम राजी है उसीमें जिसमें तेरी रजा है ॥”

ही वृत्ती एकदा धारण केली की, जगणं खूप सोपं होऊन जातं.

ज्याचा आपल्या कर्तृत्वावर, मनगटाच्या जोरावर विश्वास आहे तो कदाचित प्रत्येक गोष्टीत समाधान मानणार नाही. अशावेळी त्याची कणखर वृत्तीच त्याला तारून नेऊ शकेल. जॉन स्टुअर्ट मिल्ल एके ठिकाणी म्हणतो -

It is better to be a human being dissatisfied than a pig satisfied, better to be a Socratean dissatisfied than a fool satisfied.

कर्तृत्वसंपन्न जीवन जगणं ही एक कला आहे. त्यासाठी अखंड मेहनत आणि दृढ निश्चय यांची फार जरूरी आहे. केवळ गाढवासारखे कष्ट उपसणे किंवा शरीराला ताबलणे म्हणजे मेहनत नव्हे तर "सौ सुनारकी, एक लुहार की" यातील तारतम्य ओळखून योग्य दिशेने प्रयत्न करणे महत्त्वाचे ठरते. भगवान गौतम बुद्ध म्हणतात -

“शरीर एखाद्या सतारीसारखं असतं. सतारीच्या तारा प्रमाणाबाहेर ताणल्या तर त्यातून कंपन निर्माण होत नाहीत, संगीत वाजत नाही. तसंच त्या पूर्ण सैल सोडल्या तरी स्वरनिर्मिती होत नाही. तद्वतच शरीराचं आहे. शरीराला अति ताण दिल्यास ते कुचकामी बनेल आणि पूर्णपणे मोकळं सोडल्यास ते बरबाद व्हायला वेळ लागणार नाही. जीवनाचं संगीत फुलण्यासाठी शरीर ताणायचं किती आणि सैल सोडायचं किती यात तारतम्य हवं.”

जीवनात कर्तृत्वावर विश्वास हवाच. पण शेवटी मानवी प्रयत्नांनाही सीमा असते हे ओळखलं पाहिजे. देव आणि दैव माना किंवा न माना पण कधीतरी नियतीपुढे हात टेकावे लागतात हे सत्य आहे. संत कबीर म्हणतात -

“मनुष्य बली होत नही - समय होत बलवान

भिन्न लुटी गोपिका - वही अर्जुन, वही बाण !

अर्थ स्पष्ट होण्यासाठी संबंधित गोष्टच सांगतो - श्रीकृष्ण आजार असल्याचे ऐकून त्याला भेटण्यासाठी अर्जुन निघाला होता. वाटेत त्याला नारदमुनी भेटले. ते अर्जुनाला म्हणाले - अर्जुना,

सांभाळ रे बाबा. कृष्णाचं फक्त क्षेमकुशल विचार. आलिंगन तर सोडच पण त्याला स्पर्शही करू नकोस.”

नारदमुनींचा हा सल्ला लक्षात ठेवून अर्जुन श्रीकृष्णाकडे आला. अर्जुनाला पाहताक्षणी कृष्णाने आपले दोन्ही बाहू पसरले. पण अर्जुनाने लांबूनच नमस्कार केला. कृष्ण म्हणाला, “पार्था, मी तुझ्या स्पर्शासाठी आसुसलोय, ये, माझ्या मिठीत ये.”

अर्जुन - “नको केशवा.”

कृष्ण - “अरे, नुसता शेजारी तरी बस.”

अर्जुन - “नको, इथंच ठीक आहे.”

अशा रितीने अर्जुन तटस्थ राहिलेला पाहून कृष्ण म्हणाला - तू इतका तुटकपणे वागशील असं वाटलं नव्हतं. कमीत कमी माझ्या जखमेवरून हात तरी फिरव.” कृष्णाचे बोलणे ऐकून अर्जुन गलबलून गेला. पण नारदमुनींचे सांगणे त्याला तसं करू देत नव्हतं. शेवटी कृष्ण म्हणाला - अरे, स्पर्श राहू दे, तुझ्या धनुष्याच्या टोकाने माझी जखम तर खाजवशील का ? अर्जुनाला यात काहीच धोका वाटला नाही. म्हणून त्याने कृष्णाची मागणी पूर्ण केली आणि तो परत जाण्यास निघाला. पण त्याचवेळी कृष्णाला भेटायला आलेल्या गोपींना स्वगृही पोचविण्याची जबाबदारी अर्जुनावर पडली.

अर्जुन गोपींना घेऊन निघाला असताना वाटेत अचानक भिल्ल्यांनी हल्ला केला. अर्जुनाने आपले धनुष्य सिद्ध केलं. पण काही केल्या त्यावर बाणच चढेनात आणि पाहता पाहता सर्व गोपींचं अपहरण झालं.

असं का घडलं ? तर अर्जुनाने ज्यावेळी धनुष्याने श्रीकृष्णाच्या अंगाला स्पर्श केला होता, त्यावेळी धनुष्यातील शक्ति कृष्णाने हिरावून घेतली होती. तात्पर्य एवढंच की कार्य संपलं की सर्व शक्ती आपोआप हिरावली जात असते. ‘वही अर्जुन, वही बाण’ पण समय संपला होता. म्हणूनच कविश्रेष्ठ गदिमा म्हणतात - “पराधीन आहे जगती पुत्र मानवाचा.”

जन्म आणि मृत्यु, जीवन आणि मरण ! वास्तविक ही परस्परविरुद्ध दोन टोके. पृथ्वीच्या उत्पत्तीपासून चालत आलेली ही परंपरा ! गीता सांगते - ‘जातस्यहि ध्रुवो मृत्युः

ध्रुवं जन्म मृतस्य च ! तर श्री ज्ञानेश्वर आपल्या ज्ञानेश्वरीत म्हणतात -

“उपजे ते नाशे । नाशले पुनरपि दिसे

हे घटिकायंत्र तैसे, परिभ्रमे ।”

हेच वर्णन शंकराचार्यांनी

“पुनरपि जननं, पुनरपि मरणं

पुनरपि जननं, जठरे शयनम् ।”

अशा शब्दात केले आहे. ज्यांना आयुष्याचा/जीवनाचा खरा अर्थ कळला ते या दोन्ही गोष्टींकडे समदृष्टीने पाहू शकतात. जन्म म्हणजे केवळ आत्म्याने नवीन वस्त्र धारण करणे आणि मृत्यु

म्हणजे जीर्ण वस्त्राचा त्याग ! केवढी अलौकिक दृष्टी ! म्हणूनच भारतरत्न रविंद्रनाथ टागोर म्हणतात - “हे मृत्यु, तू चोरासारखा लपत-छपत येऊ नकोस, वाजत-गाजत ये. मी कामात असलो, माझी तयारी झाली नसली तरी तू थांबू नकोस.” स्वातंत्र्य कवि गोविंद आपल्या कवनांत म्हणतात -

“मृत्यु म्हणजे वसंत माझा

मजवरती फुलणार”

आनंदी आनंद जाहला, मरता मी हसणार !

हासत मरणे गोविंदाचा प्रेमपंथ ठरणार !

गीतेमध्येही मरण कसे यावे याचे फार सुंदर वर्णन केले आहे. विनोबाजी सांगतात -

“शरीर जसे निसर्गतः जीर्ण होत जाईल, तसतशी प्रज्ञेची कला वाढत जावी आणि ज्याक्षणी शरीर पडेल त्याक्षणी प्रज्ञेची पौर्णिमा असावी. याला गीता शुक्ल पक्षातले मरण म्हणते. याउलट शरीराबरोबर प्रज्ञा क्षीण होऊन मरण येणे हे कृष्णपक्षातले मरण होय.”

शेवटी सांगायचं तात्पर्य एवढंच की मिळालेलं आयुष्य वाया घालवू नका किंवा अकी संपवू नका. परमेश्वरावर श्रद्धा ठेवून कर्तृत्वाची कास धरा म्हणजे -

“इतकेच मला जाताना सरणावर कळले होते.

मरणाने केली सुटका, जगण्याने छळले होते.”

असे म्हणण्याची पाळी येणार नाही. चारोळीकार चंद्रशेखर गोखले आपल्या ‘मी माझा’ या कविता संग्रहात म्हणतात -

“प्रत्येकानं जगायला हवं

आपापल्या परीनं कारण

तो वैशाखातही गारवा देतो,

वळवाच्या सरीनं !”

- गोविंद करमरकर, सांगली

दूरध्वनी - 0२३३-२३२०९११

😊 म्हणून तर

पत्नी - आपल्या लग्नानंतर तीन महिन्यातच तुमचे माझ्यावरील प्रेम आटलेले दिसते.

पती - अग ! असे कसे म्हणतेस तू ?

पत्नी - म्हणूनच तर काय ? कुठे बाहेर जायचे म्हटले तर नेहमीच आपला बसचा प्रवास. लग्नापूर्वी आपण वर्षभर हिंडत होतो. अगदी जवळ जरी जायचं असलं तरी तुम्ही टॅक्सीशिवाय मला फिरवलं नाही कुठे ! आता आता.....

पती - अग ! म्हणून तर ही वेळ आली आहे ना ?

- प्रभाकर गुपचूप, पुणे,

भ्रमणध्वनी - ९८८१५७९४९९

Regd. under RNI No. MAHBIL/2008/25425 & Declaration No. PHM/SR/63/VIII/2008 Dated 12/5/2008
SSPO Pune under Postal Concession register No. L-2/RNP/PNW/M-144/2008-2010 Dated 28.05.2008
Licence to post without Prepayment No.: LWP-217 at Market Yard PSO, Pune 37 on 25th of each Month

प्रीत चांदण्याची

तुझी साथ संगे असता
का दुःख मी करावे !
तुझ्या चांदण्या प्रीतीमधूनी
चिंब न्हाऊन मी निघावे
तुझे गीत ओठी असता
का भैरवी मीच गावी ?
भाव तुझ्या काव्यामधले
जन्म जन्मांतरी मी गावे
फुल केशराचे सजूनी
तुला गंधित मी करावे
अश्रु तुझे पुसता पुसता
निर्माल्य होऊन जावे

- श्री दिलीप रेडकर,
गोरगाव (प.) मुंबई ६२

प्रभात भ्रमण

नियमित प्रभात भ्रमणास जाणे
हा माझ्यासाठी सुखद प्रवास आहे
तो माझा मोकळा श्वास आहे
समदुःखी मित्रांचा सहवास आहे
जीवन विषयक अभ्यास आहे
तो माझा आत्मविश्वास आहे
मनमोकळ्या हास्याचा तास आहे
अनुभवांचा विकास आहे
बंधने झुगारण्याचा प्रयास आहे
चार भिंतीबाहेर पडण्याचा पास आहे
घरगुती तणावातून सुटकेचा निःश्वास आहे
स्नेहभरल्या ऋणानुबंधनाचा ध्यास आहे
जरी मैदानात जाण्या-येण्याचा त्रास आहे
तरी प्रभात भ्रमण ही माझी आस आहे !

- माधव नाडकर्णी, मुंबई
दूरध्वनी - २६७७७३३९

सूचना : १) या मासिकांत प्रसिद्ध झालेल्या लेखांतील मतांशी संपादकमंडळ सहमत असेलच असे नाही. तसेच जाहिरातीतील मजकुराची सत्यासत्यता सभासदांनी स्वतः पडताळून घ्यावी. त्याबाबत असोसिएशन वा 'संवाद' चे संपादक मंडळ जबाबदार असणार नाही. २) असोसिएशनचे कार्यालय, सोमवार ते शुक्रवार, संध्याकाळी ६ ते ७.३० या वेळातच उघडे असते. याची कृपया नोंद घ्यावी. संपर्क दूरध्वनी क्र (०२०) २४३३२१४१

Thane Office Address: A/5 Swami Siddharth CHS Ltd., S V Road, Naupada, Thane 400 602. Tel. No : 25446837
Timings : On Tuesday & Friday between 4 pm to 6 pm

Printed Matter

If Undelivered Please Return to :

**STATE BANK OF INDIA PENSIONERS'
ASSOCIATION, (MUMBAI CIRCLE), PUNE
Anubandh, Building No. B-2, 4th Floor,
Block No.16, Near Ramkrishna Math,
Sinthagad Road, Pune 411030. Ph: 24332141**

To,

Publisher – Shri. Ramchandra Narayan Lalingkar, Secretary, State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune has printed this magazine in the Printing Press owned by **Printer** – Shri. Chandrashekhar Digambar Joshi, Director, Shree J Printers Pvt.Ltd., at 1416 Sadashiv Peth, Datta Kutli, Pune – 411030 on behalf of **Owner** – State Bank of India Pensioners' Association (Mumbai Circle), Pune, at "Anubandh", Bldg.No.B2, Block No.16, Near Ramkrishna Math, Sinthagad Road, Pune – 411030. **Editor** – Shri. Krantisen Ramchandra Athawale – address as above.